

Løgstrup

<https://www.leksikon.org/art.php?n=5118>

Knud Ejler Løgstrup (1905-81), dansk filosof og teolog. K. E. Løgstrup var født og voksede op i København. Han blev cand. theol. fra Københavns Universitet i 1930. I 1930-35 var Løgstrup på studierejser til især tyske universiteter, hvor han også mødte sin kone Rosemarie Pauly. 1936-43 var han præst i Sandager-Holevad pastorat ved Assens og fra 1943 til 1975 professor i etik og religionsfilosofi ved Det teologiske Fakultet på Århus Universitet. Løgstrup var under [besættelsen](#) aktiv i modstandsbevægelsen - først og fremmest som kurer.

I 1932 fik Løgstrup universitetets guldmedalje for en afhandling om Max Schelers etik. Han fik i de følgende år tre disputater forkastet, indtil han i 1942 blev dr.theol.. Løgstrups store forfatterskab omfatter primært [filosofi](#) og derudover en del kulturkritik, idet han ofte deltog energisk i tidens debatter, men kun lidt egentlig teologi. Han filosofiske indsats ligger primært inden for [etik](#), [æstetik](#), erkendelsesteori, [videnskabsteori](#), sprogfilosofi, metafysik og religionsfilosofi. Han forstod sig selv som fænomenolog, inspireret især af Hans Lipps', men også [Edmund Husserls](#) og Martin Heideggers udformning af [fænomenologien](#). Løgstrups tænkning udvikler sig ganske meget gennem hans liv, hvad der stort set ikke tages hensyn til i det følgende.

Løgstrup blev for alvor kendt med værket *Den etiske fordring* fra 1956.

Gennem en analyse af det mellemmenneskelige forhold argumenterer Løgstrup for, at tilliden er primær i forhold til mistilliden og gør sig gældende i [alkommunikation](#). I tilliden udleverer man mere eller mindre af sig selv. Det er en kendsgerning, og af den giver sig en fordring om at tage vare på det af det andet menneskes liv, man har i sin hånd. Alternativet: at ødelægge den andens liv er ikke en ægte mulighed, så overgangen fra kendsgerning til fordring sker umiddelbart. Fordringen er tavs i den forstand, at den ikke foreskriver bestemte handlinger; hvad der er det rette at gøre, må den enkelte selv med hjælp af fantasi, indlevelse og forståelse finde frem til. Der gives ikke en kristelig etik, særlige kristeligt begrundede normer eller handlinger. Fordringen er radikal i betydningen ensidig: den udelukker gensidighed, fordi fordringens livsforståelse er, at livet med alt hvad det indebærer, er skænket den enkelte. Begrundelsen af denne skabelsesfilosofiske forudsætning finder man først i de to sidste bind af *Metafysik 1 - 4*, der delvis udkom posthumt. Fra og med *Opgør med Kierkegaard* (1968) udvider Løgstrup sit etiske synspunkt med de suveræne eller spontane livsytringer. Det er fænomener som [kærlighed](#), barmhjertighed, tillid og talens åbenhed; de er muligheder givet med livet selv; de bærer alt samvær mellem mennesker, og i overgivelsen til dem er vi frie og os selv. Selvrealisering er ikke, som [Kierkegaard](#) mente, resultat af et valg, men sker spontant. Udebliver den suveræne livsytring, stilles vi under den etiske fordring om at handle, som vi ville have gjort, hvis livsytringen havde indfundet sig. [Moral](#) består i at levere erstatningsmotiver til erstatningshandling. Modstykket til de gode livsytringer er de kredsende ytringer såsom mistillid, misundelse, jalousi, forurettelse og had. I dem kredser jeget ondt om sig selv og sin selvhævdelse.

Løgstrup talte om den fundamentale tillid: Vi er prisgivet hinanden

Løgstrup viste, at vi i samlivet med hinanden slet ikke kan undgå at få en umiddelbar magt over hinanden. Vi kan nemlig ikke lade være med at udlevere os til hinanden. Henvender jeg mig til en anden, er der noget i denne henvendelse, jeg har kontrol over. Nemlig hvilke oplysninger jeg giver den anden, hvad jeg indvier den anden i, hvad jeg foreslår, hvad jeg advarer mod, hvad jeg gerne vil have svar på etc. Men uanset om jeg oplyser om, tilråder, advarer, er jeg til stede med noget umiddelbart, nemlig i mit blik, i mit ansigtsudtryk, i den tone, jeg henvender mig i til den anden. I disse umiddelbare udtryksfænomener vover jeg mig frem, udleverer mig til

den anden og viser en form for tillid til, at den anden vil tage imod mig, have med mig at gøre. Det er, fordi jeg på denne måde udleverer mig, at jeg føler det som en blottelse, som pinligt og smerteligt, hvis den anden slet ikke tager imod mig, slet ikke er til stede med sin umiddelbarhed i sit blik, sit udtryk, sit tonefald.

En anden måde, jeg bliver udleveret til en anden på, er gennem mine følelser, for eksempel gennem mine forventninger til den anden. En tredje måde er den udleverethed, ja prisgivethed i forhold til de andre, jeg kommer i, der hvor jeg er i nød. Der er jeg altid til en vis grad udleveret til de bestemte mennesker, der er omkring mig.

I alle tre tilfælde – i samtalen, i den følelsesmæssige involverethed, i nødens prisgivethed – udgår der en situationens appel til mig. En appel til mig om at tage imod den anden, tage vare på det af den andens liv, der er i min magt, og som jeg derfor har ansvaret for. Ikke forstået sådan, at jeg skal leve op til den andens forventninger og optræde på den måde, den anden ønsker. For den anden kan have helt urimelige ønsker og ønsker, som ikke er til hans eget bedste. Men forstået på den måde, at jeg vil den andens bedste, så langt det står til mig.

Der er ingen tvivl om, at vi her ofte svigter, for så vidt som vi ikke reagerer på denne situationens appel med vor umiddelbarhed, og da må vi gøre det næstbedste: tage os sammen og opføre os ordentligt og anstændigt. Det er det vi kalder at have en moral. Men det er kun det næstbedste. Det bedste er det etiske forstået som godhed: umiddelbart at være optaget af, at de menneskers liv lykkes, som kommer ind i og er en del af vores eget liv.

Cit8t z: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sjael/k.e.-loegstrup-den-danske-faenomenolog>